

4.Sınıf Sosyal Bilgiler Konu Özetleri

Öğrenme Alanı : Küresel Bağlantılar
Konu : Ülkeleri Tanıyalım

Dört yılda bir düzenlenen olimpiyatlar dünyanın en büyük spor organizasyonudur. Olimpiyat bayrağı beyaz zemin üzerine iç içe geçmiş, farklı renklerdeki beş halkadan meydana gelir. Bu halkalar yeryüzündeki beş kıtayı temsil eder. Mavi halka Avrupa'yı, sarı Asya'yı, siyah Afrika'yı, kırmızı Amerika'yı, yeşil ise Avustralya'yı gösterir. Olimpiyatlara bu kıtalardan gelen binlerce oyuncu katılır. Kıtaların her birinde çok sayıda ülke vardır. Finlandiya ve Ürdün bu ülkelerden sadece ikisidir.

Finlandiya

Başkenti Helsinki olan Finlandiya, İskandinavya Yarımadası'nda yer alan 5,5 milyon nüfuslu bir Avrupa ülkesidir. Komşuları doğuda Rusya, kuzeyde Norveç, batıda İsveç ve güneyde Estonya'dır. Finlandiya'da irili ufaklı 180 bin göl, 188 bin civarında da ada vardır. Bu nedenle Finliler ülkelerine "bataklık arazi" anlamına gelen Suomi, kendilerine de Suom adını vermişlerdir.

Finlandiyalıların dili olan Fince, Türkçenin de dâhil olduğu Ural-Altay dil grubunda yer alır. Bu nedenle dil bilgisi kuralları Türkçe ile benzerlikler gösterir.

Finlandiya'da ormanlar geniş yer tutar. Öyle ki ülke topraklarının üçte ikisi ormanlarla kaplıdır. Ormancılık Finlandiyalıların en önemli geçim kaynaklarından biridir.

Finlandiya'nın en dikkat çekici coğrafi özelliklerinden biri yaz mevsiminde görülen gece güneşidir. Bu ülkede Ruska adı verilen 20 Mayıs'tan 24 Temmuz'a kadar geçen yaz döneminde güneş hiç batmaz. Gece güneşi sadece Finlandiya gibi Kuzey Kutup Noktası'na yakın ülkelerde izlenebilen bir doğa olayıdır. Her yıl dünyanın dört bir yanından yüz binlerce insan bu doğa olayını izlemek için Finlandiya'ya gelmektedir.

Finlandiya kış mevsiminde genellikle karanlık bir ülke görünümündedir. Güneş sabahın geç saatlerinde doğar, öğleden sonra da hemen batar. Kışları Kuzey Finlandiya'da hava, ülkenin güneyine göre daha karanlık olur. En kuzey yörelerinde haftalarca güneş doğmaz.

Finlandiya'da yazın sıcaklık 10 dereceye kadar yükselirken kışın -30 dereceye kadar düşer. Bu nedenle Finlandiyalılar kendilerini kardan ve soğuktan koruyacak giysileri tercih ederler. Giysilerinin üzerilerine ise genellikle ren geyiği desenleri işlerler.

Ren geyiği bonfilesi, ayı bifteği ve balık Finlandiyalıların en sevdiği yiyeceklerdir. Geyik eti, halkın millî yemeği sayılır. Çavdar ekmeği ve haşlanmış patates de Finlandiya mutfağının vazgeçilmez gıdaları arasındadır. Esmer renkli çavdar ekmeğinin içine et konularak yapılan "kalakukko" ülkenin meşhur yemeklerindendir. Finlandiyalıların sabah kahvaltılarındaki tercihi ise sütle kaynatılan yulaf ezmesine reçel katılarak hazırlanan "porridge"dir.

Finlandiya'nın kuzey bölgeleri karlarla kaplıdır. Bu bölgelerde ulaşım kar motosikletleri ve kızaklarla sağlanır. Kızakları genellikle huskey (haski) cinsi köpekler çeker. Huskeyler dondurucu soğukta koşmaktan çok hoşlanırlar.

Finlandiyalılar ailelerine bağlı, misafirperver, sorumluluk sahibi, güvenilir ve dürüst insanlardır. Bu ülke insanların başlıca hobileri avlanmak, kuş gözlemi yapmak ve kanoya binmektir. Ormanda yürüyüşe çıkmak; çilek, mantar ve böğürtlen toplamak da oldukça yaygındır. Finlandiyalıların en sevdikleri dinlenme şekli "sauna" denilen hamama girmektir. Finlandiya'da neredeyse her ailenin evinde bir sauna vardır.

Finlandiya son yıllarda eğitim alanında uyguladığı kendine özgü yöntemlerle adından söz ettiren bir ülke hâline gelmiştir. Fin eğitimindeki en ilgi çekici uygulamalardan biri çocukların ineklere ve köpeklerle kitap okumasıdır. Çocuklar ellerindeki kitaplarla hayvanların yanına gidiyor ve kitaplarını okumaya başlıyorlar. Onlar da çocukları ilgiyle dinliyor. Finlandiyalılar bu yöntemle çocuğun kendisini yargılayan birileri olmadan onu dikkatle dinleyen bir canlıya kitap okuma imkânı elde ettiğini söylüyorlar. Böylece çocukların öz güven sahibi bireyler olarak yetiştiklerini savunuyorlar.

Ürdün

Başkenti Amman olan Ürdün'ün nüfusu 6,5 milyon, resmî dili Arapçadır. Ürdün Kızıldeniz'in kuzeyinde bir Orta Doğu ülkesidir. Ülkenin kuzey ve güney bölgelerinde Akdeniz iklimi görülürken geri kalanında çöl iklimi hâkimdir.

Ürdün mutfağında genelde koyun ya da tavuk eti tercih edilir. Ülke mutfağının en meşhur yemekleri, kuzu etiyle yapılan ve yanında pilavla sunulup tek elle yenilen mansaf ile bir tür ekmek arası döner olan şavurmadır.

Ürdün'de en fazla tüketilen içeceklerin başında çay gelir. Ürdünlüler çayı demlerken demliğin içine şeker atarlar. Ayrıca naneli limonatayı da çok severler.

Ürdün halkı çok kibar, misafirperver ve sıcakkanlı olması ile tanınır. Ürdün düğünlerinde bizdeki gibi kına törenleri yapılır. Gelin kına törenine yöresel kıyafet ile katılır. Kına yakılırken darbuka eşliğinde çok neşeli bir türkü söylenir. Daha sonra müzik yavaşlar ve konuklara tepsilerin içinde Ürdün'e has baklavalar ikram edilir.

Ürdün'de yılın belli zamanlarında festivaller düzenlenir. Bu festivallerin en önemlisi ülkenin kuzeyindeki Ceraş kentinde düzenlenen Kültür ve Sanat Festivali'dir. Her yıl temmuz ayında yapılan bu festivale Arap ülkelerinden tanınmış çok sayıda sanatçı ve edebiyatçı katılır.

Ülkedeki bir diğer festival deniz seviyesinden 420 metre aşağıdaki Lut Gölü adına düzenlenir. Ölü Deniz adıyla da bilinen bu göle giren bir insan denizdeki tuzluluk oranı nedeniyle suya batmadan yüzebilir. Mayıs haziran aylarında düzenlenen festivalde insanlar şifalı olduğuna inanılan göle girer ve vücutlarını çamurla kaplarlar.

Ürdün'ün dünyaca ünlü turistik yerlerinden biri de tarihî Petra Antik Kenti'dir. Burada kayalara oyularak inşa edilmiş tiyatro, tapınak ve ev gibi yapılar bulunmaktadır.

Ürdün'e özgü hediyeelik eşyaların başında Lut Gölü'nden elde edilen sabun ve cilt bakım ürünleri gelir. Ülkeyi ziyaret edenler rengârenk yöresel kıyafetlere, çeşitli esanslara ve içi kum dolu vazolara da ilgi göstermektedir.

4.Sınıf Sosyal Bilgiler Konu Özetleri

Öğrenme Alanı : Küresel Bağlantılar
Konu : Komşularımız

Oturduğunuz evin çevresinde başka evler ve bu evlerde oturan insanlar vardır. O insanlar bizim komşularımızdır. Aynı şekilde ülkemizin çevresinde de komşu ülkeler ve bu ülkelerde yaşayan milletler yer alır.

BULGARİSTAN

Bulgaristan ülkemizin batısında yer alan iki komşu ülkeden biridir. Başkenti Sofya olan Bulgaristan'ın nüfusu 7,3 milyon civarındadır. Nüfusunun bir bölümü Türklerden oluşan Bulgaristan ile Türkiye arasında güçlü tarihî ve kültürel bağlar vardır. Ülkenin çeşitli yerlerindeki Osmanlı Dönemi'nden kalma hamamlar, çeşmeler, köprüler, camiler ve benzeri eserler Türk kültürünün izlerini taşımaktadır.

Bulgaristan ile aramızdaki en önemli geçiş noktaları Edirne ilimizdeki Kapıkule ve Hamzabeyli Sınır Kapılarıdır. Türkiye ile Avrupa ülkeleri arasındaki kara yolu ulaşımı büyük ölçüde Kapıkule Sınır Kapısı üzerinden yapılmaktadır.

Türkiye, Bulgaristan'ın ilk beş ticaret ortağı arasında bulunmaktadır. Bulgaristan'da irili ufaklı yaklaşık bin beş yüz Türk şirketi faaliyet göstermektedir. Ülkemiz Bulgaristan'a pamuk ipliği, cam, şeker, otomobil, elektrikli eşyalar ile seramik ve tekstil ürünleri ihraç etmektedir. Buna karşılık Bulgaristan'dan petrol yağları, elektrik enerjisi, deri, bakır ve bazı plastik ürünler satın almaktadır.

YUNANİSTAN

Batıdaki komşularımızdan bir diğeri Yunanistan'dır. Başkenti Atina olan ülkenin nüfusu yaklaşık 11 milyondur. Türkiye Cumhuriyeti'nin kurucusu olan Mustafa Kemal Atatürk'ün doğduğu Selanik şehri de bu ülkenin sınırları içinde bulunmaktadır. Yunanistan sınırları içindeki Batı Trakya toprakları Türkler tarafından İstanbul'dan daha önce fethedilmiş ve beş

asırdan fazla Osmanlı yönetiminde kalmıştır. Balkan Savaşları sonrasında elimizden çıkan Batı Trakya’da bugün 150 bin civarında Müslüman Türk yaşamaktadır. Yunanistan’da azınlık statüsüne sahip tek grup olan Batı Trakya Türklerinin hakları 1923 tarihli Lozan Antlaşması ile güvence altına alınmıştır. Yunanistan’da, pek çoğu günümüze kadar gelememiş olsa da, Osmanlı Dönemi’nden kalma tarihî eserler vardır. Bu eserlerin en tanınmışlarından biri Dimetoka’daki Sultan Çelebi Mehmet Camii’dir.

Yunanistan ile Türkiye arasındaki sınır kapıları Edirne ilimizdeki İpsala ve Pazarkule’dir. Fındık, tekstil ürünleri, otomobil lastiği, mobilya ve plastik malzemeler Yunanistan’a ihraç ettiğimiz mallardandır. Bu ülkeden satın aldığımız başlıca ürünler ise pamuk, kâğıt, alüminyum, bakır ve çeşitli deniz ürünleridir.

NAHCİVAN

Türkiye’nin doğu komşularından olan Nahcivan, Azerbaycan’a bağlı bir özerk cumhuriyettir. Nahcivan’ın nüfusu 500 bin kadardır. Bu ülke ile tek kapımız Iğdır ilimizdeki Dilucu Sınır Kapısı’dır. Türkiye ile Nahcivan arasındaki ilişkiler dostluk ve kardeşlik duyguları içinde gelişerek devam etmektedir. Tarihte “Türk Kapısı” adıyla anılan Nahcivan, bugün de Azerbaycan halkı ile doğrudan bağlantı kurmamızı sağlamaktadır.

GÜRCİSTAN

Türkiye’nin doğu komşularından biri de Gürcistan’dır. Başkenti Tiflis olan ülkenin nüfusu 4 milyona yakındır. Gürcistan ile aramızdaki en işlek geçiş noktası Artvin ilimizdeki Sarp Sınır Kapısı’dır. İki ülke arasında vatandaşlar, bu kapı üzerinden sadece kimlik belgesini kullanarak kolayca seyahat edebilmektedir. Ülkemizin Azerbaycan ve Kafkasya ile kara yolu bağlantısı da büyük ölçüde Gürcistan üzerinden sağlanmaktadır.

Gürcistan’ın en büyük ticari ortağı konumunda olan Türkiye aynı zamanda bu ülkeye en fazla yatırım yapan ülkelerden biridir. Türkiye Gürcistan’a plastik borular, temizlik malzemeleri, tıbbi ilaçlar ve inşaat malzemeleri ihraç eder. Buna karşılık kimyasal gübre ve çelik satın alır.

Azerbaycan petrolünü ülkemize taşıyan Bakü-Tiflis-Ceyhan Petrol Boru Hattı Gürcistan’dan geçerek topraklarımıza ulaşmaktadır. Bu durum aramızdaki iş birliğini güçlendirmekte ve ilişkilerimizin her alanda gelişmesine yardımcı olmaktadır.

Türkiye ve Gürcistan arasında siyasi ve ekonomik ilişkilerin yanı sıra güçlü kültürel bağlar da vardır. Gürcistan’da yaşayan Ahıska Türkleri iki ülke halkı arasında bir kültür köprüsü oluşturmaktadır.

ERMENİSTAN

Türkiye’nin doğu komşularından olan 3 milyon nüfuslu Ermenistan’ın başkenti Erivan’dır. Ermenistan bağımsızlığını kazandıktan sonra Türkiye, ekonomik sorunlarla uğraşan bu ülkeye insani yardımda bulunmuş ve bu ülkenin uluslararası toplum ile bütünleşmesi yönünde çaba harcamıştır. Ancak bugüne kadar Türkiye ile Ermenistan arasında diplomatik ilişki kurulabilmesi ve ikili ilişkilerin gelişmesi için uygun koşullar oluşmamıştır. Bu nedenle

Ermenistan sınırında bulunan Kars ilimizdeki Akyaka ve Iğdır ilimizdeki Alican Sınır Kapıları kapalı durumdadır.

İRAN

Doğu komşumuz İran'ın başkenti Tahran'dır. Yüz ölçümü Türkiye'nin iki katı kadardır.

İran, komşularımız içinde kara sınırı uzunluğu bakımından ikinci sıradadır. İki ülke arasındaki en önemli geçit noktası tarihî İpek Yolu üzerinde bulunan Ağrı ilimizdeki Gürbulak Sınır Kapısı'dır. İran'a açılan diğer kapılar Van ilimizdeki Kapıköy ve Hakkâri ilimizdeki Esendere Sınır Kapılarıdır. Otomobil lastiği, cam eşya, temizlik ürünleri, beyaz eşya, canlı hayvan ve demir-çelik İran'a sattığımız başlıca ihraç mallarıdır. Bu ülkeden ithal ettiklerimiz ise petrol, çeşitli petrol ürünleri ve doğal gazdır.

Avrupa ülkeleri ile İran arasındaki transit kara yolu ticareti Türkiye üzerinden yapılmaktadır. Aynı şekilde İran doğal gazını Avrupa'ya taşıyacak boru hatları da ülkemizden geçmektedir.

Tarihteki önemli Türk devletlerinden biri olan Büyük Selçuklu Devleti İran'da kurulmuştur. Bu nedenle İran toprakları Selçuklu Türklerinden kalma eserlere ev sahipliği yapmaktadır.

IRAK

Güney komşumuz Irak'ın başkenti Bağdat'tır. Nüfusu 37 milyon olan Irak ile aramızda güçlü tarihî ve kültürel bağlar vardır. Irak, Türklerin yüzyıllardır yaşadığı ülkelerden biridir. Türkiye, Irak Türklerini bu ülke ile arasında bir dostluk köprüsü olarak görmektedir.

Türkiye ve Irak, güvenlik sorunlarının yaşandığı bir bölgede ilişkilerini geliştirmeye çalışan iki komşu ülkedir. Türkiye Irak'ta güvenliğin ve iç barışın sağlanması ve ülkenin toprak bütünlüğünün korunmasına yönelik bir dış politika izlemektedir.

Irak ile ticari ilişkilerimiz ağırlıklı olarak Habur Sınır Kapısı üzerinden gerçekleşmektedir. Diğer geçiş noktalarımız Hakkâri ilimizdeki Derecik ve Üzümlü ile Şırnak ilimizde bulunan Gülyüzü Sınır Kapılarıdır. Ayçiçeği, pamuk yağı, buğday unu, kanatlı hayvan ve demir-çelik ürünleri Irak'a ihraç ettiğimiz ürünlerin belli başlılarıdır. Satın aldığımız ürünler ise işlenmemiş altın ve petroldür.

SURİYE

Güney komşumuz Suriye en uzun kara sınırimızın olduğu ülkedir. Başkenti Şam olan ülkenin nüfusu 23 milyon civarındadır.

Suriye en fazla sınır kapımızın bulunduğu komşumuzdur. Bu kapılar; Gaziantep ilimizdeki Karkamış, Hatay ilimizdeki Cilvegözü ve Yayladağı, Kilis ilimizdeki Öncüpınar ve Çobanbey, Mardin ilimizdeki Nusaybin ve Şenyurt ile Şanlıurfa ilimizdeki Ceylanpınar, Mürşitpınar ve Akçakale Sınır Kapılarıdır.

Suriye 2011 yılında başlayan iç savaş nedeniyle önemli sorunlarla karşı karşıya kalmıştır. Bu tarihten itibaren özellikle sınırimıza yakın bölgelerde yaşayan Suriyelilerin bir bölümü

Ülkemize sığınmışlardır. Türkiye Suriyeli misafirlerine kucak açarak onların can güvenliğini sağlamış, temel ihtiyaçlarını karşılayarak büyük bir insanlık rneėi sergilemiştir.

Türkiye ile Suriye arasındaki ekonomik ilişkiler Suriye'deki iç karışıklıklar nedeniyle durma noktasına gelmiştir. Türkiye, sınırlarının hemen ötesinde yaşanan Suriye krizini yakından takip etmekte ve bölgedeki terör örgütlerine karşı savunma tedbirleri almaktadır. Ayrıca Suriye'nin toprak bütünlüğünün korunması ve sorunun barışcıl şekilde çözülmesine yönelik uluslararası girişimleri desteklemektedir.

4.Sınıf Sosyal Bilgiler Konu Özetleri

Öğrenme Alanı : Küresel Bağlantılar
Konu : Türk Cumhuriyetleri

Günümüzde Türkiye dışında başka ülkelerde de Türk toplulukları vardır. Bunların başında Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nde yaşayan Kıbrıs Türkleri gelir. Asya kıtasında yaşayan Azeriler, Kırgızlar, Kazaklar, Özbekler ve Türkmenler de diğer önemli Türk topluluklarıdır. Uzun süre Sovyetler Birliği'nin sınırları içinde yaşamış olan bu topluluklar Sovyetlerin 1991'de dağılması üzerine bağımsızlıklarını kazandı. Azerbaycan, Kırgızistan, Kazakistan, Özbekistan ve Türkmenistan adlarıyla kendi devletlerini kurdular.

Türkiye, başta Türk Cumhuriyetleri olmak üzere diğer ülkelerde yaşayan Türklerle ilişkilerini yürütmek amacıyla bazı kurumlar oluşturmuştur. Bu kurumların başlıcaları Türk İşbirliği ve Koordinasyon Ajansı Başkanlığı ile Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığıdır.

Türk İşbirliği ve Koordinasyon Ajansı Başkanlığı (TİKA)

1992 yılında kurulan TİKA'nın iki önemli amacı vardır. Bunlardan birincisi Türkiye ile sınırı bulunan, Türkçe konuşulan ve gelişmekte olan ülkelere destek olmaktır. İkincisi ise ekonomik, ticari, teknik, sosyal ve kültürel konular ile eğitim alanında projeler geliştirerek Türkiye'nin bu ülkelerle arasındaki iş birliğini güçlendirmektir.

Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığı (YTB)

2010 tarihinde kurulan Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığının çalışma konusu yurt dışındaki vatandaşlarımız, soydaşlarımız ve akrabamız olan topluluklardır. YTB'nin temel görevi ülkemizdeki farklı kurumların söz konusu topluluklara sundukları hizmetleri organize etmektir. Türkiye'ye gelen uluslararası öğrencilere yardımcı olmak da başkanlığın görevleri arasındadır.

AZERBAYCAN

Başkenti Bakü olan Azerbaycan, doğu sınırimızdaki Nahcivan Özerk Cumhuriyeti nedeniyle komşumuz durumundadır. Azerbaycan ile aramızda tarihten gelen güçlü bağlar vardır. Azerbaycan ile Türkiye kendilerini "iki devlet bir millet" olarak ifade eden kardeş ülkelerdir. Atatürk bu kardeşliği "Azerbaycan'ın sevinci bizim sevincimiz, kederi bizim kederimizdir." sözü ile dile getirmiştir.

Nüfusu 9,7 milyon olan Azerbaycan ile aramızdaki ekonomik ilişkiler oldukça ileri düzeydedir. 2005 yılında faaliyete başlayan Bakü-Tiflis-Ceyhan Petrol Boru Hattı, Hazar petrollerini batı pazarlarına ulaştıran önemli bir enerji koridorudur. Hattın açılmasıyla birlikte Türkiye ile Azerbaycan arasındaki ticaret hacmi daha da genişlemiştir.

Türkiye Azerbaycan'a çeşitli gıda maddeleri, elektrik enerjisi, motorlu kara taşıtları, deterjanlar, ev tekstil ürünleri, demir-çelik, mobilya, boya ve kâğıt ihraç eder. Azerbaycan'dan ise petrol, plastik ürünler, elektronik araçlar, ham deri, halı, bakır, alüminyum ve pamuk alır.

TÜRKMENİSTAN

Nüfusu 5,4 milyon olan Türkmenistan'ın başkenti Aşgabat'tır.

Ortak tarihi, dili, inancı ve kültürü paylaşan Türkiye ile Türkmenistan arasında dengeli, karşılıklı saygı ve iş birliği anlayışına dayalı bir ilişki vardır. Türkiye-Türkmenistan iş birliği dış politika, ticaret ve ekonomi, kültür ve eğitim başta olmak üzere her alanda olumlu bir seyir izlemektedir.

Türkmenistan'da yaşayan 9 bine yakın vatandaşımız iki kardeş halk arasında önemli bir kültür köprüsü oluşturmaktadır. Türkmenistan vatandaşları turizm ve ticaret amacıyla ülkemizi ziyaret etmektedir. Ayrıca binlerce Türkmen öğrenci üniversitelerimizde öğrenim görmektedir.

Türk iş adamları, bağımsızlığını kazandığı ilk günlerden itibaren Türkmenistan'ın kalkınmasına katkı sağlamaktadır. Türkmenistan, Türk firmalarının Orta Asya'da en fazla proje üstlendikleri ülkedir. Türkiye Türkmenistan'a çeşitli makineler, elektrikli araçlar, aydınlatma ürünleri, ısıtma malzemeleri, mobilya, demir-çelik, temizlik ve gıda maddeleri ihraç eder. Buna karşılık Türkmenistan'dan halı, kilim, pamuk, pamuk ürünleri, petrol, mineral yağlar ve yakıtlar, plastik malzemeler ve elektrik enerjisi satın alır.

ÖZBEKİSTAN

Başkenti Taşkent olan Özbekistan'ın nüfusu 31,2 milyon civarındadır. Zengin yer altı kaynaklarına sahip olan Özbekistan'dan altın, doğal gaz, alüminyum, kömür ve mermer çıkarılır. Ülke ekonomisinde tarım ve hayvancılık da önemli yer tutar.

Özbekistan'ın bağımsızlığını tanıyan ilk ülke Türkiye'dir. Ülkemiz Özbekistan ile arasındaki iş birliğini her alanda geliştirmeye büyük önem vermektedir. Bu nedenle Özbekistan'la olan ikili ticaret hacmimiz her geçen yıl artmaktadır. Özbekistan'da başta inşaat, tekstil, gıda, otelcilik ve ilaç olmak üzere çeşitli sektörlerde faaliyet gösteren 700 kadar Türk firması bulunmaktadır.

Türkiye, Özbekistan'a dokuma ürünleri, motorlu kara taşıtları, temizlik ve gıda maddeleri ile mobilya ve inşaat malzemeleri ihraç eder. Buna karşılık Özbekistan'dan yağlı tohumlar, pamuk ipliği, bakır, mineral yağlar ve yakıtlar alır.

KIRGIZİSTAN

Nüfusu 6 milyon olan Kırgızistan'ın başkenti Bişkek'tir. Türkiye'nin Kırgızistan ile ilişkileri ilk günden itibaren olumlu bir seyir izlemektedir. İki ülke arasında 1997 yılında Ebedî Dostluk ve İş Birliği Antlaşması imzalanmış ve cumhurbaşkanları düzeyinde karşılıklı ziyaretler gerçekleştirilerek ilişkilerde büyük ilerlemeler sağlanmıştır.

Türkiye, Kırgızistan'a tekstil ürünleri, çeşitli makineler, gıda maddeleri, sıhhi tesisat, ısıtma malzemeleri, kâğıt ve mobilya ihracatı yapmaktadır. Kırgızistan'dan ise ham deri, pamuk ve ipek ithal etmektedir.

KAZAKİSTAN

Orta Asya'daki Türk Cumhuriyetleri arasında en geniş yüz ölçümüne sahip ülke olan Kazakistan'ın başkenti Astana'dır. Nüfusu 18 milyon olan Kazakistan'ın yer altı kaynakları doğal gaz, petrol ve kömürdür.

Türkiye ile Kazakistan arasında ekonomik ve ticari alanda çeşitli antlaşmalar yapılmıştır. Türk girişimciler Kazakistan'da özellikle gıda, ilaç, kimya, inşaat, otelcilik ve imalat sektörlerinde yatırımlar yapmışlardır.

Kazakistan, Türk Cumhuriyetleri içinde en fazla ithalat ve ihracat yaptığımız ülke konumundadır. Türkiye bu ülkeye elektrikli makine ve cihazlar, motorlu kara taşıtları, gıda ürünleri, konfeksiyon ürünleri, seramik, temizlik maddeleri ve mobilya ihraç eder. Buna karşılık Kazakistan'dan doğal gaz, petrol, mineral yakıt ve yağlar ile demir-çelik ürünleri, pamuk ve hayvan yemi satın alır.

Kazakistan ile ilişkilerimiz eğitim ve kültür hayatında da devam etmektedir. Bu alanda atılan en önemli adım 1993 yılında Hoca Ahmet Yesevi Uluslararası Türk-Kazak Üniversitesinin kurulması olmuştur. Merkezi Kazakistan'ın Türkistan şehrinde bulunan üniversitenin kuruluş amacı Türk dili konuşan devlet ve topluluklara mensup öğrencileri bir çatı altında eğitmektir.

KUZEY KIBRIS TÜRK CUMHURİYETİ

Ülkemizde "Yavru Vatan" olarak adlandırılan Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti 15 Kasım 1983'te kurulmuştur. Başkenti Lefkoşa olan KKTC'de 200 binin üzerinde Türk yaşamaktadır. Türkiye, Kıbrıs Türkleriyle olan tarihî ve kültürel bağları nedeniyle KKTC'ye büyük önem vermektedir. Ülkemiz başta siyasi, askerî ve ekonomik konular olmak üzere her alanda bu Türk devletini desteklemektedir.

Türkiye son olarak 2015 yılında tamamladığı KKTC Su Temin Projesi'ni devreye sokmuştur. Bu proje kapsamında denizin 250 m derinliğine döşenen 80 km'lik boru hattıyla Mersin'den Kıbrıs'a su taşınması mümkün olabilmektedir. Böylece Kıbrıs Türklerinin içme ve sulama suyu sorununa kalıcı bir çözüm bulunmuştur.

Türkiye'nin KKTC'ye ihracatında ilk sırayı petrol ürünleri almaktadır. Demirçelik ürünleri, çimento, çeşitli inşaat malzemeleri, mobilya ve ilaç diğer önemli ihraç mallarıdır. İthalatımızı

ise başta turunęiller ve peynir olmak üzere ęeřitli tarım ve hayvancılık ürünleri oluşturmaktadır.

4.Sınıf Sosyal Bilgiler Konu Özetleri

Öğrenme Alanı : Küresel Bağlantılar
Konu : Farklı Kùltürler

Tarih boyunca insanlar gezip görmek, yeni birilerini tanımak, dinlenmek, eğlenmek gibi amaçlarla seyahatlere çıkmışlardır. Gezmek geçmişte olduğu gibi günümüzde de önemli bir ihtiyaçtır. Bu nedenle insanlar farklı ülkeleri gezerek meraklarını giderip bilgilerini artırmaya çalışırlar. Turizm adı verilen bu faaliyetler genellikle seyahat şirketleri tarafından yürütölür. Bu kuruluşlar insanlara gidecekleri ülkeleri önceden tanıtmak amacıyla görsel ve yazılı iletişim araçlarını kullanırlar. Ülkelerin özelliklerini anlatan internet siteleri kurarlar. Gezi dergileri ve tanıtım broşürleri hazırlayıp insanları gezmeye teşvik ederler.

MACARİSTAN

Bir Avrupa ülkesi olan Macaristan'ın başkenti Budapeşte'dir. Nüfusu 10 milyon olan ülkenin resmî dili Macarcadır. Macarca Türkçe ile benzerlikler gösteren bir dildir. Her iki dilde de kelimeler yazıldığı şekliyle okunur. Ayrıca Macarcada aşağıdaki örneklerde de görüldüğü gibi Türkçedekine benzer kelimeler mevcuttur.

<u>Türkçe</u>	<u>Macarca</u>
Elma	Alma
Çok	Şok
Ben	En
Kim	Ki
Cep	Zseb
Var	Van

Macaristan'da en çok rastlanan erkek isimlerinden biri sultan anlamına gelen "Zoltan"dır. Osmanlı Dönemi'nden kalan bu ismin yanı sıra "Imre" ve "Attila" da yaygın olarak kullanılan isimlerdendir.

Macaristan pek çok festivale ev sahipliğı yapar. Bu festivallerden en ilginç her yıl ocak ve şubat aylarında düzenlenen Budapeşte Uluslararası Sirk Festivali'dir. Çeşitli ülkelerden pek çok ziyaretçinin bulunduğu festivalde dünyanın en büyük sirk gösterileri sergilenir.

Her ülkede olduğu gibi Macaristan'da da çocuk oyunları kùltürün önemli bir parçasıdır. Bu oyunlardan biri olan ugroiskola oyunu için çocuklar yere, numaralandırılmış hanelerden oluşan salyangoz şeklinde bir oyun sahası çizerler. Her oyuncunun kendine ait bir taşı olur.

Çocuklar önce ellerindeki taşları bir numaralı bölmeye atarlar. Daha sonra sırasıyla birinci bölümün üstünden zıplayıp tek ayağı ile iki numaralı bölmeye geçerek oyuna başlarlar. Tek ayağı üzerinde sırayla tüm haneleri gezen oyuncular geri döner ve bir numarada duran taşlarını alarak dışarı zıplar. Sonraki turlarda oyuncular taşlarını sırayla diğer hanelere atar. Böylece tüm haneleri tamamlayana kadar oyuna devam ederler.

Taşını çizgiye temas etmeyecek şekilde hedeflediği haneye düşüremeyen, zıplarken iki ayağını birden yere değdiren veya çizgiye basan oyuncu yanarak sırasını kaybeder. Bütün haneleri en erken tamamlayan çocuk oyunun kazananı olur.

Mutfaklarıyla gurur duyan Macarların dünyaca ünlü yemeği gulaştır. Dana eti ve soğanla yapılan gulaş bir çeşit çorbadır. Macar lokantalarında bu çorba özel olarak yapılan kâse şeklindeki bir ekmeğin içinde servis edilir. Macar yemeklerinin olmazsa olmazı baharatlardır. Tazeyken bile kırmızı renkli ve çok acı bir biber olan paprika en fazla kullanılan baharat türüdür. Irmak balıkçılığının yaygın olduğu ülkede en çok tüketilen balıklar sazan ve sudaktır. Ülke mutfağında tavuk, kaz ve hindi eti de önemli yer tutar. Macaristan'a özgü yemekler olan paprika soslu tavuk ve paprikalı balık çorbası en sevilen yemekler arasındadır. Macar mutfağının değişmez lezzetlerinden biri de kahvaltılarda bile tüketilen tursudur.

Macaristan'da selamlaşma genellikle el sıkışma şeklinde olur. İnsanlar birbirlerine isim ve soy isimleriyle hitap ederler. Davet edildiğiniz eve çiçek veya çikolata gibi hediyeler götürmeniz beklenir ve bu oldukça nazik bir hareket olarak kabul edilir. Ayrıca eve ayakkabı ile girmek uygun bir davranış olarak görülmez.

Macaristan'ı ziyaret edenlerin ülkelerine dönerken aldıkları hediyelik eşyaların başında porselen eşyalar, tahta oyuncaklar ve millî kıyafetli bebekler gelir. Bu ülkeden alınabilecek hediyelik yiyecekler ise peynir, soğuk tütsülenmiş sosis ve salamdır.

JAPONYA

Japonya, Asya kıtasının doğusunda yer alan bir adalar ülkesidir. Başkenti Tokyo olan Japonya'nın nüfusu 127 milyon civarındadır.

Balıkçılıkta dünyanın önde gelen ülkelerinden biri olan Japonya'da deniz ürünlerinden yapılan yemeklerin ayrı bir yeri vardır. Japon yemekleri deyince akla ilk olarak "suşi" gelir. Suşi, ince şerit hâlindeki balıkların piring ile rulo yapılarak kurutulmuş yosuna sarılmasıyla hazırlanır.

Japonların severek yedikleri bir başka yemek piring pilavıdır. Japon yemeklerinin çoğu çiğ veya az pişmiş şekilde yenir. Meyveler ise kızartılarak tüketilir. Japon mutfağında aşırı baharatlı, tuzlu yemeklerle tatlıya rastlanmaz. Bu nedenle Japon yemekleri biz Türklere oldukça lezzetsiz ve tatsız gelebilir.

Japonlar yemek yerken çatal, kaşık ve bıçak yerine çubukları kullanırlar. Çorbaları ise doğrudan doğruya kâseden içerler.

Japonlar misafirlerini, geçmişi yüzyıllar öncesine uzanan bir konukseverlikle ağırlarlar. Eve gelen misafirler, eğilerek yapılan dünyaca ünlü Japon selamı "ojigi" ile karşılanır. Ojigi; teşekkür ederken, vedalaşırken ve özür dilerken de kullanılır.

Japonların geleneksel konuk ağırlama biçimlerinden biri olan çay töreni, evlerin çayhane denilen özel bir odasında yapılır. Tören, ev sahibinin çay takımlarını getirmesiyle başlar. Önce konuklara özel şekerlemeler sunulur. Daha sonra toz hâlindeki çay yaprakları sıcak su ile karıştırılır. Bu şekilde demlenen çay fincanlara konularak yavaş hareketlerle konuklara ikram edilir.

Japonlar düğünlerde, yeni yıl kutlamalarında, mezuniyet törenlerinde ve bayramlarda "kimono" denilen geleneksel giysilerini giyerler. Kimono, vücudu saran ve belde "obi" denilen geniş bir kuşakla bağlanan dünyaca ünlü bir Japon giysisidir.

Judo, Japonya'nın geleneksel savunma sporlarından biridir. Bu nedenle hem kız hem de erkek çocukları tarafından sevilerek yapılır.

Geleneksel Japon oyunlarından "go", kareli bir tahta üzerinde beyaz ve siyah taşlarla oynanan bir strateji oyunudur. Japonlar bu oyunu kişinin kendini eğiterek zorlukları aşmasının ve gerçekleri kavrayabilmesinin yollarından biri olarak görürler.

Japon kültürünün önemli unsurlarından biri de "origami" dir. Origami, kare şeklinde renkli kâğıt parçasını katlayarak gemi, kuş gibi şekiller oluşturma sanatıdır.

Japonların yılın çeşitli zamanlarında kutladıkları bayramları ve festivalleri vardır. Bu kutlamaların en tanınmış "sakura" denilen Japon kiraz ağaçlarının çiçek açtığı mart - nisan aylarında düzenlenen çiçek seyretme festivalidir.

4.Sınıf Sosyal Bilgiler Konu Özetleri

Öğrenme Alanı : Küresel Bağlantılar
Konu : Dünya Farklılıklarıyla Güzel

Bireylerin kendilerine özgü ve biricik olmaları gibi dünya üzerindeki ülkeler de kendilerine özgü ve benzersizdir. Ülkeler özgün kimliklerini insanların kültürel özellikleriyle kazanırlar. Dilleri, bayrakları, geleneksel kıyafetleri, dinî inançları, bayramları, yemekleri, müzikleri, dansları, düğün ve cenaze törenleriyle diğer ülkelerden ayrılırlar. Ülkelere özgü kültür öğeleri içinde geleneksel kıyafetlerin ayrı bir yeri vardır.

Geleneksel kıyafetlerimiz kültürümüzün gösterişli maddi unsurlarındandır. Bu kıyafetler kadınıyla erkeğiyle yüzyıllar boyunca Türk insanı tarafından giyilmiştir. Günümüzde ise daha çok özel günlerde giymekte veya etnografya müzelerinde sergilenmektedir.

İskoçya'da sadece erkeklerin giydiği yöresel kıyafete "kilt" adı verilir. Kiltin yanında ceket, yelek uzun çorap ve küçük çanta kullanılır. Diğer ülkelerdeki geleneksel kıyafetler gibi kilt de yerini modern kıyafetlere bırakmıştır. İskoç erkekleri bu kıyafeti özel günlerde giymeye devam etmektedir.

Hintliler kıyafet olarak genellikle omuzlardan başlayıp ayaklara doğru sardıkları, Hindistan sarısı denilen dikişsiz kumaşları kullanırlar. Hintli erkeklerin kıyafetleri kadınların kıyafetlerine göre daha sadedir. Erkekler kıyafetlerinde renk olarak çoğunlukla krem rengini ve beyazı tercih ederler.

Ülkeler arasındaki farklılıklardan biri de mutfak kültürüdür. Mutfakta kullanılan araç gereçlerden yemek pişirme yöntemlerine, yemeğin nerede yendiğinden sofradaki hareketlere kadar pek çok şey mutfak kültürünü oluşturur.

Şili'de elle hiçbir şey yenmez, masadaki bütün yiyecekler için her zaman çatal bıçak kullanılır.

İngiltere'de yemek servisinin masada oturan kişinin solundan yapılması bir gelenektir. Bu ülkede sağdan servis yapmak görgüsüzlük sayılır.

Hindistan'da sol elle yemek yemek hatta tabağa bile sol elle dokunmak görgü kurallarına aykırı bir hareket olarak kabul edilir.

Ülkelerin mutfak kültürleri karşısında yabancılık çekebiliriz. Örneğin eliyle yemek yiyen bir Arap ya da piring pilavını çubuklarla ağzına götüren bir Uzak Doğulu bize tuhaf gelebilir.

Bu manzaraları gördüğümüzde "Rahat rahat kaşıkla yemek varken neden böyle yiyorlar?" diye sorabiliriz. Ancak böyle sorular sormak yerine bu yeme şeklinin insanlığın kültürel mirasının bir parçası olduğunu düşünüp o kültürlerle saygı duymalıyız. Elle veya çubukla yemeye çocukluğunda alışmış bir insana bunun zor gelmeyeceğini bilmeliyiz. Bizim yeme kültürümüzdeki bazı hareketlerin de başkalarına tuhaf gelebileceğini düşünmeliyiz.

Kıyafetler ve mutfak kültürleri gibi insanlar arasındaki ilişkiler de ülkeden ülkeye farklılıklar gösterir.

Tayland

Taylandlılar selamlaşırken avuç içlerini birleştirir ve baş parmaklarını çenelerine doğru yaklaşıtırlar. Bu arada diğer parmak uçları alınlarına değecek şekilde başlarını öne doğru eğler.

Çin

Çin'in Tibet bölgesinde karşılıklı olarak dil çıkarmak oldukça kibar bir selamlaşmadır.

Ülkeler arasındaki farklılıklar ayrışma, dayatma ve çatışma nedeni değil birer zenginlik kaynağı ve ilerleme aracı olarak görülmelidir. İnsan kendisinden farklı olana saygılı olursa karşısındaki de ona saygı duyar. Aksi hâlde aynı karşılığı alır ve karşılıklı saygı yerini çatışmaya bırakır. Bu nedenle daha yaşanabilir bir dünya için insanlar birbirlerinin doğuştan gelen farklılıklarına saygılı olmalıdır. Farklılıklara saygı gösterildiği ölçüde insanlar arasındaki düşmanlık duyguları ve ön yargılar ortadan kalkar. Böylece barışın ve sevginin hâkim olduğu, insan onurunu yücelten bir dünya kurulur.